

יתרו (2)

שהצרות של השני קשות יותר, מתנחם כל אחד בצרות שלו ומתאזר בשמחה.

רבי אליעזר פאפו בספרו "אלף המגן"

שֵׁם הָאֱתוֹד גִּרְשָׁם פִּי אָמַר גַּר הֵייתִי בְּאֶרֶץ נְכָרִיָּה (יח, ג)

התורה הקדושה מספרת לנו על מעלתו הנשגבה של משה רבינו. הוא אשר גדל בבית המלכות של פרעה, עם כל העידונים וגינוני השררה, הוא אשר היה חתנו של יתרו כהן מדין, עשיר ונכבד. ולעומתו, בני ישראל בתחתית השפלות, עבדים בזויים, שקועים ומשועבדים בטיט ובחומר. ואם כל זאת, החשיב משה רבינו את עצמו בהיותו במדין כ"גר...בארץ נכריה", ואילו את מצרים, אשר שם אחיו מישראל, ראה כארץ אחוזתו, עד שכאשר נולד בנו הראשון, הוא לא קרא לו על שם הצלחתו הגדולה מיד פרעה, אלא "גִּרְשָׁם". כדי שלא לשכוח אפילו לרגע אחד את המקום אליו הוא שייך, בתוככי בני ישראל.

משך חכמה

וַיִּקַּח יְתָרוֹ חֲתָן מִשְׁפַּח עֲלֵה וּזְבָחִים לְאֱלֹהִים (יח, יב)

בזה שיתרו לקח את עצמו לילך בדרך חדשה, בעזבו אחריו את מעמדו הרם והנכבד במדין כדי ללכת עם בני ישראל במדבר שממה, בקיחה זו היה משום קרבן גדול ביותר שהביא לפני הקב"ה.

מעינה של תורה

וַיִּחַנּוּ בַּמִּדְבָּר וַיִּחַן שָׁם יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הַקָּהָר (יט, ב)

כאיש אחד בלב אחד (רש"י)

האחדות שזכו לה ישראל "וַיִּחַן שָׁם יִשְׂרָאֵל" כאיש אחד בלב אחד, היתה להם לתועלת גדולה "נֶגֶד הַקָּהָר", נגד יצר הרע המכונה "הר", כמאמרם (סוכה נב.), צדיקים יצר הרע נדמה להם כהר.

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות" בשם רבי עקיבא איגו

כוחה של אם יהודיה

פֶּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב וְתִגִּיד לְבִנֵי יִשְׂרָאֵל (יט, ג)

צ"ב מדוע זכו הנשים שנאמר להן תחילה ואחר כך לאנשים? במדרש רבה כתוב כיון שהן מזדרזות במצוות. בפרקי דר"א (פמ"ט) כתוב מפני שדרכם של אנשים ללכת אחר דעתן של נשים. בספר "מושב זקנים" לבעלי התוספות כתוב חידוש עצום וז"ל: הקשה הר"י מאורליינש מה זכו הנשים להגיד להן תחילה? ותירץ מי יגלה עפר מעיני רבינו משה מנרבונא זצ"ל שהיה רגיל

טעם סמיכות פרשת יתרו לפרשת עמלק

וַיִּשְׁמַע יְתָרוֹ כִּהֵן מְדִיָּן חֲתָן מִשְׁפַּח (יח, א)

יתכן לתת טעם בסמיכות פרשת יתרו לפרשת עמלק, ואחריה פרשת מתן תורה ואחריה פרשת ואלה המשפטים. והוא שידוע כי זרעו של עשו קוץ מכאיב לישראל בכל הדורות בין במלחמה הראשונה לישראל, גם במלחמה האחרונה. וירמוז הכתוב, כי כשם שהמלחמה הראשונה נצחנה ע"י משה ויהושע, כן האחרונה, עתידים אנו להגאל ע"י אליהו שהוא משבט לוי כמשה, ומשיח בן יוסף שהוא משבט אפרים כיהושע. וכשם שבגאולה ראשונה של מצרים נתגייר יתרו וחזר לאמונתנו, כן בגאולה האחרונה יתגיירו כל העו"ג ויחזרו לדתנו. ועל כן נסמכה פרשת מתן תורה, כי אז תחזור התורה לאכסניא שלה ומלאה הארץ דעה את ה'...., ואחר כך יהיה יום הדין של תחיית המתים ועל כן נסמכה פרשת ואלה המשפטים, כי מתוך המשפטים והדינין יוצאים בני אדם אלו זכאים ואלו חייבין. וכן הענין ביום הדין של תחיית המתים שכתוב בו אלה שתי פעמים שנאמר "אלה לחיי עולם ואלה לחרפות לדראון עולם", וא"כ סמיכות הפרשיות רומזות ומגידות מראשית אחרית, והנה הם מסודרות בהשגחה ובכוונה גדולה.

רבינו בחיי

אלו פיננו מלא שירה כים

וַיַּחַד יְתָרוֹ עַל כָּל הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה ה' לְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֵצִילוֹ מִיַּד מִצְרַיִם (יח, ט)

אפשר לפרש פסוק זה בדרך רמז: "וַיַּחַד", אדם צריך שיהא בשרו חידודין חידודין, כלומר להיות נירגש. "וַיַּחַד", וזהו יתרון גדול בעבודת ה'. וכל זאת למה? "עַל כָּל הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה ה' ", על כל הטובות שהקב"ה עושה לו, הלוא הן "אֲשֶׁר הֵצִילוֹ מִיַּד מִצְרַיִם", על כך שמילט אותו מכל המצרים והצרות שבעולם. וזה אינו קל לקיום מעשי, שכן כל אדם ואדם רואה את הדשא הירוק שקיים אצל שכנו, מתפעל מן הטוב האופף אותו ושואל את עצמו: אם לו כל כך טוב ולי כל כך רע, על מה עלי להודות? איש אינו מעלה על דעתו, שגם אצל השכן, יש בעיות וקשיים. העולם נוהג לומר, שלכל אחד ואחד יש לו את "מִשְׁאָ" שלו, היינו הצרות שלו, ועוד מוסיפים ואומרים, שאלו היו כולם מניחים את השקים שלהם, והקב"ה היה בא ומבקש מכל אחד ואחד לבחור בשק שאותו הוא רוצה לעצמו, היה כל אחד לוקח את השק שלו והולך. זהו שנאמר "פֶּתַחַת שְׂקֵי וְתֹאזְרֵי שְׂמֹחָה" (תהלים ל, יב), כאשר פותחים את השק ורואים

הלכה: ברכה בטעות

אכל בשר, ושכח שהוא בתוך שש שעות ובירך על מאכל חלבי, ומיד נזכר שטעה, יטעם ממנו מעט, כדי שלא תהא ברכתו לבטלה. והוא הדין, אם בירך בטעות בתענית [חוץ מיום הכיפורים] על מאכל או משקה, שיטעם ממנו מעט, כדי שלא תהא ברכתו לבטלה. ואמנם במאכל איסור, אף אם הוא אסור מדברי חכמים, כגון 'בישולי גויים', וברך עליו בטעות ונזכר, יאמר מיד: "ברוך, שם כבוד מלכותו, לעולם ועד", ולא יטעם ממנו כלום. והטעם בזה, מכיון שאסור לברך על מאכל שאסור מצד עצמו, ולא מצד שהזמן גורם לו להיאסר כמו בתענית, ונמצא שלא יתקן כלום בזה שיטעם ממנו.

יב"א חלק י י"ד סימן ג

פתגם: מילה רעה כורם קור, מילה טובה כקין אור

ספר "שמחלה"

חקירה: לא תתגודדו, לא תעשו אגודות אגודות

כדי שהתורה לא תראה כשתי תורות, או כדי שלא יבואו לידי מחלוקת (חוות בנימין ח"ב ג-ג)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: לאן הרגלים?

יום אחד יצא רבי יהונתן אייבשיץ לרחובה של עיר, פגש בו המלך, כשהוא מלווה בבני פמלייתו. לאן פניך מועדות? שאלו המלך. איני יודע, השיב רבי יהונתן. מה? בא המלך לכלל כעס. היהודי הזה מעזי לשטות בי! אסרוהו! מיד נתפס רבי יהונתן ונחבש בכלא. לאחר שעה נרגע המלך ושכך זעמו, שלח לקרוא אליו את רבי יהונתן ושאלו לפשר התנהגותו המוזרה. אדוני המלך, אמר רבי יהונתן, כהלכה השבתי לך, לעולם אין אדם יודע לאן רגליו מוליכות אותו, והא ראייה: בצאתי מביתי היו פני מועדות לבית הכנסת, ולבסוף הגעתי לבית הכלא...!

ספר "חד וחלק" חלק א'

שבת שלום!

יוצא לאור לרפואה שלימה של גיינט מסעודה בת ג'ולי יעל, רפאל יהודה בן מלכה, בנימין יעקב בן זוהרית רות, יוכבד שמחה בת מרים אסתר, שלמה בן מרים, אליהו בן מרים. לעילוי נשמת ר' רזיאל בן אילנה זצוק"ל הי"ד.

יוסף ג'רמון כולל עקס לע בען

לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:

germon73@hotmail.fr

ניתן למצוא את העלון באתר www.kollel-aixlesbains.fr

לדורשה, בזכותה של לאה זכו תחילה לדבור, שהיתה נותנת על לבה טבלא של זהב ובה חקוק תורה צוה לנו משה, ובה היתה הוגה יומם ולילה. לכן "ועיני לאה רכות" מזהרורית של זהב, לפיכך זכו צאצאיה בתורה קודם עכ"ל.

אוצרות התורה

אשר בחר בנו מכל העמים

ויוצא משה את העם לקראת האלוקים מן המצפה ויתאצבו בתחתית הקר (י"ט, יז)

אומרים אנו בברכת התורה "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו". לפי המבואר במדרשים שחזר הקב"ה על כל האומות שיקבלו את התורה ולא רצו, ובא לישראל וכפה עליהם הר כגיגית וכפאם לקבלה, א"כ מה שייך לומר אשר בחר בנו מכל העמים אחרי שהציע זאת לכל העמים. והשיבו בשלילה את ההצעה, וגם לישראל ניתנה בכפיה, א"כ אין זה בחירה?

יש ליישב: גם הכפיה היא מחמת שבחר בנו, וזה על פי המבואר במסכת ע"ז (ג), שטענו האומות בהתנצלות על שלא קיבלו את התורה, ואמרו "כלום כפית עלינו ההר כמו שכפית על ישראל". והביאור הוא, כי גם הכפיה היא מטעם אהבה. משל לתינוק שצריך לקחת סמי מרפא והוא מסרב ליקח, אזי כופין אותו שיקח. וזה מפני האהבה אליו כדי שיחיה, ולפי זה הטעם שלא כפה לאומות העולם ורק לישראל, הוא מפני שבחר בנו מכל העמים, ורצה בטובתינו.

להתענדן באהבתך בשם ספר "ברוך שאמר"

רמזים לשבע המצוות מדרבנן

וכל אשר לרעף (כ, יד)

בתורה ישנן תרי"ג מצוות (613), ורבנן הוסיפו שבע מצוות, סך הכל שש מאות ועשרים מצוות. כמנין שש מאות ועשרים האותיות שישנן בעשרת הדיברות, וזהו "כתר (620) יתנו לך ה' אלוקינו".

ויש להוסיף, ששבע המצוות מדרבנן רמוזות בשתי המילים האחרונות שבעשרת הדיברות "אשר לרעף". א-אבילות. שבעה ימים מדרבנן. ש-שמחה. שמחת חתן וכלה לשבעת ימי המשתה. ר-רחיצה. מצוה נטילת ידיים. ל-לחם. בשולי עכו"ם, פת עכו"ם. ר-רשויות. ערובין. ע-עמלק. פורים, קריאת מגילה. כ-כהנים. חשמונאים.

ומתוך האור בשם "חתם סופר"